

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knafljeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126. Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 18, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Našim jelovim gozdovom grozi velika nevarnost

Lani so se začele v velikih jelovih gozdovih v Lehnu in na Rdečem bregu, ki so last Mestne hranilnice mariborske jelke kar po vrsti sušiti. Mestna hranilnica je naprosila profesorja mariborske gozdarske šole g. inž. Sotoška, da si je bolne gozdove ogledal. Ta je potem izjavil, da je vzrok sušenja dreves posebna lubna uš. Zdaj pa prinaša »Gozdarski vestnik« posebno razpravo o tej nevarnosti za pohorske gozdove. Iz razprave spnemo:

Jelova lubna uš se od časa do časa pojavlja že več let v pohorskih gozdovih, vendar postajajo v zadnjem času napadi čedalje hujši. Mnogo mladega drevja, ki ga je napadla ta škodljivka, se je v dobi najlepše rasti posušilo. Jelova lubna uš je komaj vidna živalca, ki živi v skupinah po deblu napadenega drevesa. Vsaka naselbina je pokrita z nitkasto, azbestu podobno snežnobeo prevleko. Ta iz voščenih niti sestavljena odeja varuje živalce pred mokroto in sovražniki. Škodljivka napada mlado, gladkolubno jelovo drevje. Posebno mu ugajajo nižje, vlažnejše in toplejše lege. Zunanji znak napada škodljivke je tale: Najprej se pojavi po vsem deblu polno majhnih, snežinkam podobnih

kosmičev, ki postajajo počasi živobeli in večji. Zdravo, sivozelenkasto lubje izgubi po napadu svojo naravno barvo ter postane zamazanostivo in mozoljčasto. Močno napadena drevesa začno izločati smolo, iglice porjave in odpadejo, drevo se v kratkem času posuši.

Ta uš predstavlja izredno resno nevarnost za jelove gozdove, ker sredno debela drevesa docela uniči.

Kmetijska poizkusna in kontrolna postaja v Ljubljani priporoča naj bi se posamezna napadena drevesa v gozdu posekala in olupljena skorja z ušmi vred zažgala. V zgodnji mladosti napadena drevesa pa naj bi se škropila s šestodstotno raztopino drevesnega karbolineja, mazavega mila ali tobačnega izvlečka. Ker je ta škodljivec pri nas nov in zelo nevaren, bo potrebno natanko preiskati njegove posebnosti in preučiti primerna cenena sredstva za zatiranje.

Zelo verjetno je, da se bo začel ta škodljivec pojavljati tudi v drugih gozdnih krajih Slovenije, pa se lastniki gozdov že zdaj opozarjajo na nevarnost, da jo pravočasno preprečijo.

Položaj jugoslovensko mislečih ljudi v Hrvatski

»Sokolski glasnik« objavlja uvodnik »Jugosloveni v banovini Hrvatski«, v katerem postavlja vprašanje, kaj mislijo storiti odločujoči činitelji v tej banovini s svojimi jugoslovensko vsmerjenimi sodržavljeni. List upravičeno pravi, da bi bilo v rednih razmerah tako vprašanje več kakor čudno. »Danes pa je to vprašanje povsem umestno,« nadaljuje list, »če se čitajo v polslužbenih listih besede o jugoslovenskih smeteh, ki jih je treba odstraniti iz javnih služb. To vprašanje je toliko bolj utemeljeno, ker je splošno znano, da danes zahtevajo od vsakogar, ki ima kakršenkoli posej v upravi banovine Hrvatske, naj z dokazili potrdi, da ni imel nikdar nobene zveze s kako jugoslovensko zadevo. Položaj je danes tak, da se jugoslovensko vsmerjeni ljudje v banovini Hrvatski smatrajo za drugovrstne državljanke. Sem, ki so ga sejali razni odgovorni in neodgovorni ljudje z gonjo proti vsemu, kar je bilo jugoslovenskega, poganja zdaj obilen sad. In tako krožijo danes po Hrvatski letaki, v katerih se odreka hrvatstvo dolgi vrsti samohrvatskih institucij in celo voditelju dr. Mačku. Mi nimamo ničesar proti temu, da se ugotovita krivica in greh vsakega posameznika, ki je grešil nad hrvatskim narodom. Najodločneje pa protestiramo proti temu, da se razglašajo vsi dobri Slovenci, Hrvati in Srbi v banovini Hrvatski za divjačino, ki jo lahko preganja vsak bivši avstrijski jakant samo zato, ker so somišljeniki jugoslovenske misli. Zgodovina bo sodila o tem, ali so zasluge tistih, ki so se borili za hrvat-

ske pravice v okviru skupne in neodvisne države, večje od zaslug tistih, ki so se borili za osvoboditev Hrvatov izpod tujcev, zdajšnjost pa lahko sodi o tem, ali so upravičeni preganjati te vrste Hrvatov bivši avstrijski in madžaroni, ki imajo pogum jugoslovensko čuteče Hrvate celo izključevati iz hrvatskega občestva.

Prehajamo preko vseh teh izpadov brez odgovora, ker ne želimo še bolj ovirati tako potrebno sodelovanje vseh resno delujočih ljudi, ki žele samo dobro tako vsej Jugoslaviji kakor vsakemu njenemu delu, pa tudi banovini Hrvatski. Molčimo danes k marsikateri neljubi zadevi, ker so nam koristi Jugoslavije in banovine Hrvatske bolj pri srcu, kakor tistim, ki nas preganjajo in nas izključujejo iz narodnega občestva. Sicer pa naj se odločujoči činitelji v banovini Hrvatski sami zavedajo škodljivosti preganjanja jugoslovenskih ljudi, ker s tem dopuščajo slabljenje koristno delujočih sil v korist razdirajočih ljudi, ki jim utegnejo lepega dne zrasti čez glavo.

Naši železničarji in njih težnje

V petek, soboto in nedeljo je imelo Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Novem Sadu svoj shod, na katerem so odposlanci iz vse države zastopali nad 35.000 železničarjev. Zbor je vodil predsednik osredne uprave iz Beograda g. inž.

Radulović. Poročali so tajnik osredne uprave g. Prica in drugi, ki so očrtali zahteve in težnje važnega železniškega stanu.

Prvi dan zбора je 14 odsekov sestavilo predloge za resolucije, o katerih so potem v soboto razpravljali. Vse resolucije so bile sprejete z majhnimi spremembami. Najvažnejši so bili predlogi glede prejemkov, stanarine, odmorov in napredovanja in ukinitve dvojnega članstva in nadaljevanja članstva po upokojitvi v tisti oblastni upravi, na katere področju jih je zatekla upokojitev. Za zidanje železničarskih domov in zdravilišč naj bi vsako leto na dan sv. Konstantina, patrona železničarjev, pobiral poseben prispevek po en dinar na železniške vozninske račune. V ta namen naj bi se izdale posebne znamke. Med drugimi zahtevami naj še omenimo zahtevo po priznanju srednje šole prometnikom, ki so imeli 1. julija 1. 1925. vse strokovne izpite, in zahtevo po zvišanju prispevkov za službeno obleko.

V nedeljo dopoldne pa je bil slovesni del kongresa. Slovesnosti je prisostvoval tudi minister za promet g. Nikola Beslić. Med odličnimi gosti so bili še zastopnik ministra za vojsko in mornarico general g. Plesničar, podban donavske banovine g. Nagulic, zastopniki železničarjev in drugi. Govoril je predsednik inž. Radulović in na njegov pozdrav se je zahvalil minister g. Beslić ter dejal, da si vlada prizadeva izboljšati položaj železničarjev in brodarjev. Po nagovorih je glavni tajnik osredne uprave izžerno poročal o delu združenja v preteklem poslovnem letu. Po razpravi o poročilu je bila sprejeta resolucija, v kateri je med drugim rečeno, da se železničarji dobro zavedajo, v kako resnem položaju v teh usodnih dneh tudi naša država. Smatramo se za sestavni del jugoslovenske narodnoobrambne sile in kot taki so vedno pripravljani na vse žrtve. Njihov gmotni položaj pa je postal nevzdržen. Zato predlagajo: da se gmotno stanje vsega železniškega in brodarskega osebja delavcev in upokojencev izboljša v skladu s podražitvijo življenjskih potrebščin. Prav tako se naj izda nov zakon o državnem prometnem osebju in pravilniki in uredbe, s katerimi bodo pravilno urejeni gmotni in delovni odnosi vseh železničarjev in brodarjev z delavstvom vred. Naposled se zahteva, da se tako v korist službe in uslužbencev kakor tudi narodnega gospodarstva proračun prometnega ministrstva izloči iz splošnega državnega proračuna.

Žitna letina na Murskem polju ni preslaba

Na Murskem polju, ki je slovenska žitnica, je žetev žita že končana. Po vsem Murskem polju, ki sega od Ljutomera do Gornje Radgone, čakajo snopi mlačve, ki se je ponekod že začela.

Žetev je eden izmed največjih praznikov med murskopoljskim prebivalstvom. Vesel je kmetov obraz, kadar se žanje. Letos mu je to veselje večkrat zagrenilo slabo vreme, ali vendar toče ni bilo in pridelek bo dober, ponekod celo prav dober.

Žetev, ki jo drugod, kjer ne sejejo toliko žita, opravijo s srpi, bi se tu morala prav za prav imenovati košnja, ker tu žito kosijo. Žetev s srpi bi trajala predolgo.

Delo začnejo zgodaj zjutraj. Vsak delavec ima svoje opravilo. Po štirje ali več moških

kosi žito s kosami, ki imajo posebno pripravo, da žito lepo pada. Za kosci stopajo ženske, ki s srpi sproti pobirajo padlo klasje v snope ter polegajo na že pripravljene slamnate »pante«, ki jih je pripravila za to določena deklina. Med delom po večini molčijo. Ko snope moški povežejo, jih že drugi odnašajo gospodarju. To delo opravljajo tudi otroci. Gospodar snope, ki mu jih donajajo, tudi zлага v križe po 22 snopov. Snopi na Murskem polju se razlikujejo od onih na Dravskem polju in Dravinjski dolini. So precej večji, pa tudi križi so značilnost Murskega polja, Prekmurja in Slovenskih goric.

Kakor smo že rekli, je letos na Murskem polju žitna letina dobra. Toda deževje lahko

pridelek še pokvari. Žito na polju lahko začne zaradi mokrote gniti. Zato že težko čakajo, da se bo vreme ustalilo, da se bo žito na polju v redu posušilo. Nato ga bodo zvozili domov. Na Murskem polju seveda ne mlatijo nikjer s cepci, ampak opravi to delo mlatilnica, ki roma po vasi od hiše do hiše. Kadar je pri hiši mlatilnica je pomemben domači praznik. Takrat se pečejo pogače in gibanice ter se toči vino.

Kakor žita, tako tudi ne kažejo slabo turšica, krompir in fižol, če bo količkaj ugodno vreme. Le preveč je dežja. Le vinske gorice ne kažejo tako dobro kakor lani. Tudi sadja bo mnogo manj.

Viničarjem je treba pomagati

Viničarji so po vseh naših vinarskih okoliših v zelo slabem gmotnem položaju. Temu je delno krivo dejstvo, da lastniki vinogradov sami niso premožni ljudje. Sta namreč dve vrsti viničarjev. Prvi, tako zvali gosposki viničarji, obdelujejo vinograde gostilničarjev, trgovcev, obrtnikov in kakšnih drugih nekmetov, pazijo nanje in odgovarjajo za škodo, ki bi jo kdo naredil. Pomagajo obdelovati posestvo in prejemaajo nekateri mesečno plačo, hrano in drva. Zraven pa imajo košček zemlje, ki ga obdelujejo zase. Nekateri lahko redijo tudi goved, tako da za silo živijo. Posamezni so tudi socialno zavarovani.

Drugače pa je s kmečkimi viničarji. Sicer

imajo nekateri iste delovne in življenjske pogoje, vendar so kmečki viničarji po večini veliki siromaki, ker kmet mnogokrat sam ničesar nima, zato tudi ne more pomagati viničarju.

Najhujše viničarsko vprašanje pa je skrb za stara leta. Dokler je zdrav, še gre, ko pa obnemore, si ne more več pomagati. Zato bi bilo za viničarje predvsem potrebno zavarovanje za starost in onemoglost. Nedvomno bi se moralo nekaj zanje storiti, in to tem bolj, ker predstavljajo precejšen del našega obmejnega prebivalstva, a obmejno prebivalstvo mora biti zadovoljno, ker je zadovoljen narod ob meji najpomembnejša obmejna utrdba.

Okoli sodelovanja fantovskih odsekov s Sokoli

Glavno sokolsko glasilo »Sokolski glasnik« je objavil 12. julija vest, da so bili odborniki Podzveze fantovskih odsekov v Celju razrešeni in da je bila imenovana nova uprava podzveze. »Sokolski glasnik« je tudi omenil, da so bili omenjeni odborniki razrešeni zato, ker so se zavzemali za čim tesnejše sodelovanje s Sokoli. Na to vest je objavil g. dr. Stanislav Žitko, predsednik Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani, v »Sokolskem glasniku« popravek. V njem izjavlja, da omenjeni gospodje niso bili razrešeni zato, ker so se toplo zavzemali za čim tesnejše sodelovanje in zblizanje s Sokoli. Hkratu s to izjavo naglašja, da so ostali v odboru še dalje prav tisti člani, ki so se najbolj zavzemali za sodelovanje s Sokoli na narodnoobrambenem področju.

Predsednik Podzveze fantovskih odsekov

v Celju je zdaj prof. Mirko Bitenc, duhovni vodja pa prof. Rudolf Hanželič. Ker se izjava g. dr. Žitka nanaša v posebni meri najbrže na ta vodilna moža, je torej pričakovati, da bosta oba v smislu izjave g. dr. Žitka, zastavila vse svoje sile za čim tesnejše sodelovanje slovenskih fantov s Sokoli na danes prav posebno važnem področju narodne obrambe.

»Sokolski glasnik« pripominja k popravku dr. Žitka med drugim tole: »Iz te službene izjave je treba sklepati, da se Zveza fantovskih odsekov ne samo ne protivi sodelovanju s sokolstvom, temveč to sodelovanje odobrava in v svojih krajevnih odborih drži prav tiste vodilne ljudi, ki se za to zavzemajo. Tako stališče samo najprisrčneje pozdravljamo.«

Kukavičje kukanje pomeni po ljudski veri neprijetnosti

Naši pradedje so verjeli, da se kukavica lahko izpremeni v roparskega kragulja. Nekateri ljudje še zdaj verjamejo, da se lahko kukavica izpremeni v jastreba in da je potem zelo nevarna perutnina. Kukavice prillete k nam zgodaj oznanjat pomlad. Po svojem prihodu pa ne kukajo takoj, temveč si najprej poiščejo hrane, za katero jim služijo tudi jajca nekaterih ptic. Zato so ljudje včasih mislili, da nastane iz kukavice vrabec, ki potem druge vrabce srdito preganja in se šele potem, ko popije nekaj ptičjih jajc, spet spremeni v kukavico.

Ze od pradavnih časov je slovela ta plaha ptica za vedeževalko. Starim gospodarjem, vprašujočim se, kako bodo prodajali žito, je s kukanjem prerokovala draginjo ali nizke cene. Kolikorkrat je namreč zakukala, po toliko cekinov naj bi bilo žito. Kukavica naj bi tudi napovedala število let starim ljudem, da bi vedeli, kako dolgo bodo še živeli. Starim samičam pa spet pove, kako dolgo bo še trajalo, preden se omože. Skratka, kukavica

po stari veri vse ve in na vsako vprašanje odgovori. Vsem vprašujočim je rada na razpolago. S svojim kukanjem prinaša enim veselje, drugim pa žalost.

Kdor sliši prvo kukanje, naj seže takoj v žep in se prepriča, ali ima kaj denarja. S svojo čarobno močjo povzroči kukavica po mnenju lahkovernega ljudstva, da takemu človeku vse leto ne bo manjkalo denarja. Kukavica tudi opozarja matere na njih jokajoče otroke. To plemenito lastnost naj bi imela kukavica že od Jezusovega rojstva, ko je priletela k božjemu detetu, da bi ga s svojim kukanjem razveseljevala.

Čeprav je kukavica gozdna ptica, prillete včasih tudi na vrt in v bližino hiš, kar je po ljudski veri slabo znamenje. Dokler kukavica kuka, ima v svojih dolgih krilih zlata peresa, ki jih pa izgubi, ko preneha kukati. To se zgodi, ko začne dobivati oves belo barvo. Takrat se že nagiba poletje h koncu. S tem pa je tudi končano kukanje.

Kukavica naj bi bila tudi ptica, ki ljubi red in resnico. Neusmiljeno izda s kukanjem ljudi s slabimi nameni. Pred njo torej ni varen potepin v gozdu ali na polju. S svojim kukanjem privabi gospodarja in prepreči tako tatvino, odnosno škodo, ki bi jo sicer utegnil napraviti zloben človek. Ponekod pa ljudje verujejo, da kukavica s kukanjem opozarja človeka, da lahko brez skrbi zavije v gozd po drva, ker gozdarja ali gospodarja ne bo blizu.

Pri vseh slovanskih narodih velja kukavica za ptico, oznanjajočo neprijetnosti. Če zakuka kukavica na hišni strehi, pomeni, da bo v hiši kmalu nekdo umrl. V takih primerih kuka kukavica otožno. Češka pravljica pripoveduje, da kukavica zato tako otožno kuka, ker je v ptico izpremenjena deklica. Izpremenil naj bi jo Jezus, ko je še hodil po svetu. Deklica je bila sirota in ko ji je umrl edini brat, je neprestano jokala. Zasmilila se je Kristusu in izpremenil jo je v ptico, da bi tako laže iskala ljubljenega brata po širnem svetu. Od takrat leta kukavica po gozdovih in kliče svojega brata.

Prvemu kukanju kukavice pripisuje preprosto ljudstvo veliko važnost. Če zakuka prvič zjutraj takoj ob sončnem vzhodu, pomeni to srečo, nasprotno pa pomeni, če zakuka prvič šele ob sončnem zahodu. Prejšnje čase, ko so ljudje še poskušali srečo v loterijah, so imele kukavice navado izdajati srečne številke, ki jih je bilo treba staviti v loteriji, da je zadel človek vsaj ambo ali celo terno.

Če krene človek z doma po važnih opravkih, mu je kukanje kukavice jamstvo, da se bo vse dobro izteklo. Če se pa človek nameni kam, da bi storil komu kaj hudega, ga kukavica s kukanjem opozarja, da bi bilo njegovo početje zaman. Ni čudno, da so ptico tako čudnih lastnosti v starih časih uporabljali za čarovnije. Kdor je hotel biti dober strelec, je pred sv. Jurijem ustrelil kukavico. Iz desne peruti ji je iztrgal najlepše pero ter ji iztrgal srce in jetra. Oboje je hranil devet dni v peči, desetega dne je vzel iz peči prekakano kukavičje srce in jetra in čarovnija je bila končana. Potem je streljal odlično.

Takega in podobnega praznoverja v zvezi s kukavico je še mnogo.

× Mussolini je praznoval 57. rojstni dan pretekli ponedeljek. Zadnje dni se je Mussolini prvič od začetka vojne pokazal predstavnikom tujega tiska in z njimi govoril.

× Stirje milijoni Angležev pod orožjem. Ob koncu preteklega tedna so bili poklicani na Angleškem pod orožje moški letnika 1906. S temi vojaki je Anglija dopolnila svoj četrti milijon. Prostovoljci niso všteti med njimi.

× Poskušen atentat na angleškega ministra za vojsko. Iz Stockholma poročajo: Irski teroristi, člani irske revolucionarne stranke, so poskusili na angleškega ministra za vojsko Edena atentat, ko se je ta mudil na inspekcijskem potovanju v Ulstru v Severni Irski. Potovanje je bilo strogo tajno, pa so irski teroristi (strahovalci) zanj le izvedeli. Toda za nameravan atentat je izvedela tudi angleška tajna služba. Edenu so svetovali, naj se ne pelje na vlak, ampak naj rajši vzame avtomobil, kar je tudi storil. Ko so preiskali železniško progo, po kateri bi se bil moral Eden voziti, so našli pod tračnicami veliko množino razstrelivne snovi, čeprav je bila progla močno zastražena.

× Francoska vlada se bo preselila v Pariz. Iz Vichya poročajo, da je vlada maršala Petaina dosegla sporazum z nemškimi oblastvi glede preselitve v Pariz. Seliti se bo začela takoj. Obenem je bila razglašena mobilizacija stotisoč delavcev, ki bodo popravljali francoske železniške proge, ki so bile poškodovane v vojni. S temi in drugimi deli hoče francoska vlada omogočiti šestim milijonom beguncev povratek v njihove domove.

× 3000 letal mesečno iz Amerike za Anglijo. Po vesti iz Londona je ameriška vlada pristala na to, da se v ameriških letalskih tvornicah začne graditi za Anglijo nemudno po 3000 letal mesečno. Razen tega pa tudi Anglija sama izdela čedalje več letal doma. Po londonski vesti je izdelovanje letal v Angliji zdaj za 100 odstotkov večje kakor v lanskem juniju.

Politični pregled

O razgovorih, ki so jih imeli zadne dni preteklega tedna nemški državniki s predstavniki Rumunije, Bolgarije, Slovaške in poprej še Madžarske v Salzburgu in pri kancelarju Hitlerju v Berchtesgadnu, ni bilo izdano uradno poročilo. Iz tega sklepajo, da

razgovori v Salzburgu niso dovedli do nikakih določenih sklepov, marveč so bili zgolj posvetovalnega značaja.

Zastopnik nemškega zunanjega ministrstva je dal tujim novinarjem nekatera pojasnila, ki to domnevo potrjujejo. Poudaril je, da ti razgovori niso prinesli nikakih sklepov, temveč da je šlo predvsem za to, da zastopniki povabljenih držav pojasnijo svoje stališče glede načrtov, ki jih imata Nemčija in Italija za preureditev Evrope, zlasti pa evropskega jugovzhoda. Obenem je želja Nemčije in Italije, da se istočasno poravnava obstoječi spori in ustvari med južnovzhodnimi državami taki odnosi, da bo zajamčen trajen mir. Nemčija je s temi razgovori želela dati pobudo za neposredna pogajanja med prizadetimi državami in je pripravljena v danem primeru sklicati na poseben posvet, na katerem bi prevzeli Nemčija in Italija vlogo posredovalca in rabsodnika v onih zadevah, glede katerih bi ne prišlo do neposrednega sporazuma med prizadetimi državami.

Pri posvetovanjih v Salzburgu je bilo govora tudi o spremembah državnih mej. Italija in Nemčija sta že od vsega začetka zastopali mnenje, da se mora tudi na jugovzhodu podreti stavba mirovnih pogodb in ustvariti nov red. Nemška vest pravi, da

bodo za popolno pomirjenje Podunavja na Balkanu potrebne nekatere večje mejne spremembe.

Tako je bilo pri razgovorih načeto vprašanje bodočega položaja Slovaške. Po obstoječem načrtu naj bi se Slovaška priključila Madžarski, in sicer tako, da bi dobila položaj docela samoupravne pokrajine, ki pa bi bila gospodarsko in politično povezana z Madžarsko. Madžarska bi morala odstopiti Podkarpatsko Rusijo Sovjetski zvezi. Od Rumunije bi dobila Madžarska za to del Transilvanije, Bolgariji pa bi morala odstopiti Rumunija del Dobrudže.

Italijanske vesti pravijo, da je

pogoj za preprečitev nemškega in italijanskega napada na Anglijo

odstop Churchill in njegove vlade in sestava nove angleške vlade, v kateri bi bil tudi vodja angleških fašistov Mosley. Razen tega bi morala Anglija priznati nemško nadoblast v Evropi. Toda v Angliji že v naprej izključujejo vsako možnost odstopa Churchilla. Zavedajoč se, da bi zadelo potem Anglijo slična nesreča, kakor je Francijo.

Kakor poroča časopisje, je

nastal med Anglijo in Japonsko nov spor.

Enajst uglednih angleških industrijcev so aretirala japonska oblastva, ne da bi navedla razloge. Aretacije so bile izvršene istočasno v petih japonskih mestih. Med aretiranimi sta tudi predsednik Zveze angleških industrijcev v Tokiu James in dopisnik Reuterjeve agencije Kook. Očitajo jim menda vohunstvo. Kmalu po aretaciji je Kook umrl pod čudnimi okoliščinami. Trdijo, da je po aretaciji skočil z drugega nadstropja vojašnice in da njegovega samomora navzoči orožniki niso mogli preprečiti. Kook je takoj po padcu izdihnil. Druga vest pa trdi, da so ga tako pretepli, da je izdihnil. Angleško časopisje zaradi teh aretacij in smrti Kooka ogorčeno napada Japonce.

Italijanski list »Il Regime Fascista« je te dni objavil uvodnik o položaju Anglije glede na njena prizadevanja, da bi si pridobila zaveznike za razširjenje vojne. List piše med drugim:

Angleži se še vedno nočejo odpovedati misli, da bi mogla Rusija v poslednjem trenutku spremeniti svojo politiko in se postaviti proti totalitarnim državam.

Toda Rusija mora misliti na mnoge svoje lastne skrbi. Mi ne verjamemo, da bi bilo za njo koristno načeti reči, ki bi bile z isto hitrostjo in odločnostjo odpravljene, s kakršno so bili poravnani računi na Poljskem in v Franciji.

V soboto se je v vsej Sovjetski zvezi slavil dan vojne mornarice. Na velikem zborovanju v Moskvi je govoril komisar za vojno mornarico admiral Kuznecov in orisal razvoj sovjetskega vojnega brodogoja. Naglasil je, da

se je sovjetsko vojno brodogoja v zadnjih letih tako povečalo, da svet o pravi moči sovjetske vojne mornarice nima niti pojma.

Ladjedelnice delajo noč in dan s polno paro in naravnost bljuvajo nove in najmodernejše vojne ladje. Leta 1939. je bilo zgrajeno 112 novih najmodernejših vojnih ladij vseh vrst, letos pa jih bo zgrajeno še nadaljnjih 168, pri čemer niso vpoštene podmornice, katerih število se bo letos potrojilo. Sovjetsko brodogoja je že danes najmočnejše na svetu. Po osvojitvi Baltika in po razširjenju vpliva na Črnem morju je postala vloga vojnega brodogoja še mnogo važnejša. Vzhodno morje je danes rusko morje in tam bo odsej prevladovala sovjetska zastava.

Iz Londona poročajo:

Nova češkoslovaška izseljenska vlada je sestavljena.

Predsednik je dr. Beneš, podpredsednik msgr Šramek, zunanji minister Jan Masaryk, vojni minister general Inger, finančni minister Outrata, notranji minister Slavik, minister za socialno politiko Nemetz, minister za prosveto Feuerabend ter minister brez listnice Jarolim Nečas. Anglija je začasno češkoslovaško vlado priznala.

Tik nad Doovrom se je razvila v ponedeljek

največja letalska bitka, kar jih je bilo v zdajšnji vojni.

Bitka je trajala dobre pol ure. Kakor poročajo Angleži, je bilo sestreljeno 20 nemških letal in eno angleško. Nekaj angleških letal je bilo poškodovanih. Nemška letala, med katerimi je bilo 30 strmoglavcev, so poskušala v nekaj presledkih bombardirati Doover. Protiletalski topovi okrog Doovra pa so jih zadržali in jih tako obstreljevali, da so morala nemška letala na slepo odvreči svoje bombe. Ko je protiletalsko topništvo ustavilo streljanje, so posegla v borbo angleška lovka letala. Po angleških službenih podatkih je bilo od začetka vojne nad Anglijo in morjem okrog Anglije sestreljeno 323 nemških letal, od 18. julija dalje, ko so se začeli dnevni nemški letalski napadi proti Angliji pa 249 letal.

Predsednik Roosevelt je prosil kongres (državni zbor) za dovoljenje, da

pokliče na vojaške vaje narodno gardo in rezervne oficirje.

Predsednik Roosevelt zahteva, naj bo to pooblastilo v veljavi do konca januarja leta 1942. Tisti ameriški obvezniki, ki bodo poklicani na vaje, bodo deležni najpopolnejšega vojaškega pouka. Kongresu je predsednik Roosevelt predložil tudi zakonski predlog, naj vojaška izobrazba vpoklicanih obveznikov traja najmanj leto dni. Na isti seji kongresa je senator Cooper izjavil, da bo uvedba vojaške obveznosti v Ameriki samo še bolj približala Ameriko evropski vojni. Senator je predlagal, naj se uvede najprej prostovoljna vojaška služba za leto dni in šele nato obvezna vojaška služba. Demokratski poslanec Lee je izjavil, da bo vlada predložila zakonski načrt o mobilizaciji zasebnega premoženja v Ameriki.

Rimski dnevnik »Popolo d'Italia« se priprava z londonskim listom »News Chronicle«, ki piše,

da bi bilo treba proti Italiji začeti odločnejšo vojno,

češ da so že dozdašnji letalski napadi potrdili italijanske množice. Tako da bi se vojna

hitro zaključila v Italiji. Italijanski list na to pisanje odgovarja, da so Angleži na Alpah, v Afriki, na morju in v zraku dobili dokazila za to, koliko je Italijanom do vojne. Novi dokazi pa da bodo prišli že v bližnjih tednih.

Turški list »Jeni Sabah« je objavil ored dnevi uvodnik, v katerem piše med drugim: »Turčija ni socialistično in ne boljševiško razpoložena. Toda je najiskrenejša prijateljica komunizma in boljševizma v Rusiji, ker je komunistična Rusija stvarnost, ki ji vliva zaupanje in ki jamči, da se Rusija ne bo predala imperialističnim težnjam glede Turčije. Mi smo ji torej sosedi, ki ji v vsakem pogledu želimo dobro. V tem namreč vidimo jamstvo tudi za našo državo.

Turek ni le prijatelj Sovjetske Rusije, temveč bi mogel biti, če treba, tudi njen zanesljiv zaveznik.

Morske ožine ne morejo biti ovira za takšnega soseda, saj bi se mogle po potrebi uporabiti celo kot skupno sredstvo obrambe. Po našem mnenju je med Turčijo in Sovjetsko Rusijo povezanost koristi največja. Tudi skupna nevarnost zahteva to zvezo.

Po Reuterjevi vesti pripovedujejo potniki, ki prihajajo iz Bukovine, da

Sovjetska Rusija zbira ob rumunski meji motorizirane divizije.

V vrstah politikov sklepajo, da Sovjetska Rusija pripravlja nov vpad v Rumunijo.

Po Reuterjevi vesti

bo Anglija v kratkem času izvedla blokado vsega evropskega kontinenta.

Blokada bo obsegala celotno področje od najsevernejše točke na Norveškem do Gibraltarja in Sredozemskega morja.

O vojni med Kitajci in Japonci piše časopisje prav malo. Zadna poročila javljajo,

da odločitve med Kitajsko in Japonsko še dolgo ne bo.

Kitajci še zmerom kažejo velik odpor, in to tudi v zraku. Te dni je skupina japonskih bombnih letal napadla Sengtu. Kitajska letala so se dvignila v zrak in sestrelila izmed 36 japonskih letal 10.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: na mariborskem sejmu: debeli voli po 7 do 7.75, poldebili po 6.25 do 7, plemenski po 6.75 do 8, biki za klanje po 5 do 7, klavne krave debele po 6.50 do 7, plemenske po 5.50 do 7, klabasarice po 4 do 5, molzne krave po 5 do 8, breje po 5 do 7, mlada živina po 6.50 do 7.75, teleta po 6 do 7.50; na ljubljanskem sejmu: voli po 6.50 do 8.50, krave po 4.50 do 7.25, teleta po 9 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Črnomlju: špeharji po 12, v Laškem: špeharji po 13, pršutarji po 10, v Dravogradu: špeharji po 11, pršutarji po 10 din.

KRMA. V Črnomlju: lucerna 125, seno 90, slama 50, v Laškem: lucerna 90, seno 60, slama 40, v Dravogradu: lucerna 80, seno 70, slama 40 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Črnomlju: goveje 10, telečje 16, svinjske 5, v Laškem: goveje 18, telečje 23, svinjske 14, v Dravogradu: goveje 12, telečje 14, svinjske 9 din za kg.

VOLNA. V Dravogradu: neoprana 25, oprana 32 din za kg.

KROMPIR. Cene zelo različne. V Črnomlju je bil po 300, v Laškem po 100 do 200, v Trbovljah po 250, v Dravogradu po 150 din za 100 kg. Tako je vsaj zapisano v službenih tržnih poročilih.

ZABELA. V Trbovljah: svinjska mast 22, sveža slanina 19 do 20, prekajena slanina 24 do 27, v Dravogradu: svinjska mast 20, slanina 20, v Laškem: slanina 20, svinjska mast 22, v Črnomlju: svinjska mast 25 din za kg.

JAJCA. Cene različne, in sicer se sučejo največ okoli 1 din za kos.

FIZOL. V Črnomlju 4 do 5, v Laškem 4.50 do 5, v Dravogradu 6.50, v Trbovljah 7 din za kg.

Visoko v zraku človek čisto oslabi

Pri poskusih, da bi se povzpeli čim više v zrak, so se že večkrat zgodile letalcem usodne nesreče. V Nemčiji so kmalu spoznali to nevarnost in zato deluje tam zdravniška veda roko v roki z letalstvom. Nemški letalci zdaj vedo, kako učinkuje na človeško telo višina in kako naj se letalec obvaruje nevarnosti.

Na vsakih 1000 metrov pade toplina približno za šest stopinj. Razen tega čuti letalec pomanjkanje kisika in posledice čedalje nižjega zračnega pritiska. Nižji zračni pritisk ohromi delovanje vseh udov. Posledice nenadnih izprememb v zračnem pritisku se kažejo v obliki bolečin v ušesih in glavi. Najhujše je pa pomanjkanje kisika v zraku. Človeško telo porabi v miru okrog 200 kubičnih centimetrov kisika v minuti. Pri telesnem na-

poru pa potrebuje desetkrat toliko in še več. Kri lahko vsrka na zalogo samo okrog 1000 kubičnih centimetrov kisika, tako da more zalagati z njim človeško telo le nekaj časa.

Višina nad 4500 metrov, kar je nekakšna meja, na kateri nastanejo težave, je meja nevarnega pasu, kjer mišice odpovedo, tako da najmanjši trud povsem izčrpa letalca, ki bi ne mogel voditi letala, če bi ne imel v zalogi kisika. Najbolj je prizadeto osredno živčevje in prav to obvladuje delovanje mišic. Pa tudi drugo živčevje preneha delovati. Letalec je kakor omamljen, tako da ne more ne opazovati in ne misliti. Zato se letalci utrjujejo in prilagajajo velikim višinam s tem, da hodijo po gorah.

Blizu 90 letna ženska je na videz 20 letno dekle

Iz Aten v Grčiji prihaja vest, s kakršnimi so nam doslej stregli le iz Amerike. V Atenah živi 87letna ženska, ki ima zunanost 20letnega dekleta.

Odkrili so jo takole: Pri neki sodni razpravi je sodnik poklical neko žensko za pričjo. V dvorano je prišla mladenka. Ko jo je sodnik vprašal, koliko let šteje, je rekla, da 87. Sodnik jo je seveda posvaril, naj se nikar ne norčuje iz sodnikov, toda mladenka je vztrajala pri svoji trditvi. Predložila je svoje osebne listine, iz katerih je bilo razvidno, da ima prav. Pokazala je tudi črno

na belem, da je že prababica. Nato je sodnik poklical dva sodna zdravnika, ki sta žensko preiskala. Zdravnika sta soglasno ugotovila, da mora biti ženska res tolika stara, čeprav ima videz 20letnega dekleta ne samo po obrazu in laseh, temveč tudi po životu.

Nenavadni primer je seveda zbudil veliko čudenje tako v javnosti kakor tudi v zdravniških vrstah. Žensko so preiskali številni strokovnjaki, ki so vsi prišli do sklepa, da je ta ženska nenavaden pojav. Kako je to mogoče, zdravniki še niso dognali.

× **Silno neurje v Čileju je terjalo več sto smrtnih žrtev.** Severne pokrajine čilske republike je zadela silna prirodna nesreča. ki je terjala več sto človeških žrtev. Silno deževje je v zvezi s strahotnim viharjem in nenavadno visoko morskno plimo opustošilo obalne kraje severno in južno od Antofagaste. Nesreča je v dolgi vrsti naselij po-

rušila bivališča tako, da je na tisoče ljudi brez strehe. Oblastva so v prizadetih pokrajinah uredila zasilne bolnišnice v javnih poslopih. Posebno hudo je bilo prizadeto mesto Barillas, kjer so morali za silo nastaniti prebivalstvo, ki je ostalo brez strehe.

× **Francosko vojaštvo v Angliji.** Francoski general de Gaulle, ki v Angliji organizira

tamkaj bivajoče francoske izseljence in francoske vojake, je posetil francoske vojake, bivajoče v taboriščih blizu Londona. Med njimi so, kakor poroča Reuter, tudi številni vojaki, ki so se rešili s potopljenega parnika »Meknesa« ter se priključili francoski vojaški legiji v Angliji. De Gaulle je imel na francoske vojake kratek nagovor, v katerem je naglasil trdno voljo slehernega Francoza, nadaljevati borbo za vzpostavitev svobodne Francije. Naposled je de Gaulle pozval francoske vojake, naj bodo pripravljeni.

× **Angleške letalske izgube.** Po angleških podatkih, ki jih objavlja Reuter, je nemško letalstvo izgubilo od 18. junija do 17. julija 92 bombnikov in 41 letal, kar da skupaj 133 izgubljenih letal. Angleško letalstvo je v tem času izgubilo 69 bombnikov in 22 Jovcev, torej skupaj 91 letal. Med angleškimi izgubami je všteto 13 bombnikov, ki so bili sestreljeni nad zasedenim francoskim ozemljem že po sklenjenem premirju, nadalje 9 letal, sestreljenih nad Skandinavijo, troje letal, ki so bila uničena ob priliki zadnjega napada na nemško vojno ladjo »Scharnhorst«. Všteta pa ni desetorica letal, ki so bila izgubljena na raznih izvidniških poletih, in nekaj lovskih letal, ki se niso vrnila z ofenzivnih poletov onkraj Rokavskega preliva. Tako angleško poročilo, a Nemci pravijo, da so uničili več angleških letal, kakor jih navajajo Angleži.

× **Francoska mesta so razdejana do Pariza.** Kakor navajajo razna poročila, so francoska mesta, ki stojijo severno od Somme hudo trpela zaradi vojne in tudi kraji na severovzhodu Pariza kažejo zelo vidne sledove vojne. Veliko škodo so povzročila letala z bombardiranjem. Mnogi kraji, ki so bili v svetovni vojni porušeni in potem nanovo pozidani, so danes spet v razvalinah. Edinole katedrale so ostale cele. Utrjeno mesto Longwy tik luksemburške meje je do polovice v ruševinah. Sedan je sama razvalina, Arras, ki je že v svetovni vojni dobil prilastek »mučeniškega mesta«, je to pot postal žrtev požarov. Charleville, kjer je med svetovno vojno imel glavni stan nemški prestolonaslednik, je porušen. Enako Vouziers, Rethel, glavno mesto v Ardenih, je porušeno do tal. Reimsu je bila to pot usoda milostna. Hitler se je baje osebno zavzel za to, da se ohrani. Nepoškodovane so tudi njegove kleti z zalogami šampanjca. Verdun se ni izkazal kakor v svetovni vojni, a njegove rane so danes podobne onim iz leta 1917. Spomenik padlih pri Dou-

16. poglavje.

ZAPUŠČENI JAŠEK.

Kakor je bil inženjer rekel, je bil drugi hodnik, ki je spadal k že pred davnimi leti opuščnemu jasku, tako nizek, da begunci niso mogli hoditi pokoncu po njem. Svoječasno je moral biti zadosti visok, da so lahko v njem delali ljudje in da so se lahko prevažali po njem vozički. Pozneje pa so ga vdori prsti in kamenja na mnogih mestih skoro zasuli.

Zdaj korakajoči, zdaj plazeči se so hiteli jetniki naprej. Nihče jih ni mogel slišati, zakaj v vsakovrstnem šumu so se utapljali njihovi koraki in njihove besede.

Podzemski izvirkovi so šumeli in nevidni slapovi so padali za skalnatimi stenami v zemljo. S stropa je kapljalo na begunce.

Zdajci so začutili prepah, ki je prihajal iz ozadja tesnega hodnika.

»Na cilju smo!« je rekel inženjer in si odahnil. »Čisto pred nami je jašek!«

Zdaj so šli hitro iz globine navzgor. Približali so se vrhu zemlje. Tu pa je bil jašek skoro čisto zasut. Skale in kruševine, ki so se vdrlje vanj, so bežečim onemogočale prehod. Morali so prijeti za cepine. Kmalu so bili v okrogli jami, ki jo je razsvetljevala od zgoraj prihajajoča svetloba.

»Poglejte navzgor!« je vzkliknil Storm z vzklikom olajšanja.

V oddaljenosti kakih petindvajsetih metrov so zagledali okroglo odprtino, nad katero se je kazal košček neba z zvezdami.

»Svoboda!« so vsi tiho zavriskali in začeli globoko vdihavati čisti, skozi odprtino prihajajoči zrak.

»Zdaj bomo morali še splezati gor!« je rekel voditelj. »Če je moje preračunavanje pravilno, je ustje jaška onstran vasi.«

»Toda v vasi bivajo uradniki in popi!« je menil prestrašeno polkovnik. »Tam so gotovo straže.«

»Ne verjamem. Pripovedovali so mi, da je ta jašek zasut zavoljo tega, da ne bi kdo poskusil skozenj pobegniti. No, zasut je bil hodnik, ki pa smo ga bili prekopal.«

»Kako pa ste ta jašek odkrili?«

»Po naključju. Nekoč sem za kupom kamenja naletel na skrito odprtino in od tedaj sem večkrat porabil odmor za skrivno raziskavanje. Tako sem po dolgem napornem prizadevanju dospel do tega mesta. To je trajalo mnogo, mnogo dni. Moral sem se pogosto vrniti, da sem si prehod dobro zapomnil, dokler naposled nisem tu odkril svetlobe. To je bil vzrok, da nismo mogli prej pobegniti.«

»Toda ne vidim nikakih stopnic, po katerih bi mogli splezati na vrh,« je menil Ivan.

»Moramo si pomagati brez njih!« je odvrnil Storm. »Če stopimo drug drugemu na rame, bomo skupno merili vsaj trinajst metrov.«

»Razumem. Človeško lestvico moramo torej napraviti.«

»A vi, gospod polkovnik, boste temelj te lestve. Vaša orjaška moč bo lahko nas nosila.«

»Kako pa bodo prišli zadni ven?«

»Z vrvo, ki jo imam s seboj.«

»Torej na delo!« je vzkliknil Vasiljev. Inženjer je privlekel izpod obleke močno vrvo, ki jo je bil ovil okoli svojega telesa.

Vrv je zdaj izročil zločincu.

»Ti si najlažji, zato najgibčnejši,« je rekel Storm. »Zaradi tega boš po naši lestvi prvi splezal na vrh zemlje. Ko boš gori, priveži vrv h kakemu drevesu ali skali!«

»To bom storil. Lahko se zanesete name!« je rekel kaznjeneec.

»Se nekaj! Kakor hitro bomo vsi gori, se moramo brez oklevanja razbežati v različne smeri. Moramo pustiti več sledov v snegu, da otežimo zasledovanje. Sestanemo se potem na obali Bajkalskega jezera, na koncu ceste, držeče v Haja Mursinsk. V gozdnatem, redko naseljenem gorovju se lahko skrijemo in pozneje poskusimo doseči kitajsko mejo. Zdaj pa hitro! Čez tri ure bo vzšlo sonce.«

Morali so hiteti, da jih ne bi presenetile straže v okolici rudnika.

Sergej je napol mišice in se naslonil na steno. Inženjer, ki je bil najtežji izmed vseh, se je zavihtel na njegove rame. Njemu so sledili Ivan in ostali trije politični jetniki. Naposled je splezal zločinec z opičjo gibčnostjo navzgor.

»Ali si na vrhu?«

»Ne, držite čvrsto!«

Jašek je bil višji kakor so domnevali. Manjkalo je še več kakor meter do roba. Kaznjeneec pa je pokazal tako odločnost, da se je ko tiger pognal v višino in se oprjel robu jaška.

»Zunaj sem!« je vzkliknil veselo.

»Ali še lahko vzdržite nekaj minut?« je vprašal inženjer polkovnika.

»Če je treba, še pol ure!« je rekel Sergej. (Dalje)

umontu je ostal. Soissons deloma stoji. V Compiègneu je porušen grad, ki ga je bil Napoleon dal zgraditi po vzorcu dunajskega Schönbruna. V Chantillyju, kjer je imel maršal Joffre v svetovni vojni svoj sedež, je razdejano letališče. Od Meauxa do Pariza so opustošenja manj opazna. Po padcu Pariza ni bilo večjih bitk in kraji niso bili toliko izpostavljeni, zato so ostali po večini nepoškodovani.

× **Nemški maršal Göring imenovan za državnega maršala.** Ta naslov se je v nemški državi pojavil prvič. Državne generalfeldmaršale pa so Nemci imeli v starih časih. Ta naslov so imeli vrhovni vojaški poveljniki. Princ Evgen je bil že takšen državni general-feldmaršal in po njem še nekateri avstrijski generali. V srednjem veku je Nemčija sicer poznala naslov državnega višjega maršala, toda ta naslov ni bil vojaškega, temveč dvornega značaja.

× **Varnostni ukrepi na angleški obali zaradi nemških letal.** Ob vzhodni angleški obali so bili zaradi nemških letalskih napadov izdani novi varnostni ukrepi. V pasu, širokem osem kilometrov, bo odslej ustavljen ves promet od 19. ure pa do solnčnega vzhoda.

× **Silna vročina v Zedinjenih državah** traja že nekaj časa. V sedmih dneh je od solnčarice in od srčne kapi zaradi vročine umrlo 2530 ljudi.

× **Črna jabolka so vzgojili.** Nekemu sadjarju v Kanadi se je posrečilo, da je s križanjem vzgojil jablano, katere jabolka so zunaj povsem črna, meso pa je prepreženo s tankimi rdečimi žilicami. Jabolka so silno okusna in jih Kanadčani zelo radi kupujejo.

× **Zamorci v Ameriki se množijo.** Trinajst milijonov ameriških zamorcev živi mnogo slabše kakor ostalih 117 milijonov belokožcev v Zedinjenih državah. Med zamorci so bolj razširjene razne bolezni in so sploh v vsakem pogledu na slabšem od belokožcev. V New Yorku živi 440.000 zamorcev, med katerimi vlada velika nezaposlenost. Jetika pobere vsako leto izmed 10.000 zamorcev do 250. Navzlic veliki umrljivosti se pa zamorci množijo hitreje kakor belokožci, tako da računajo z 18 milijoni zamorcev v letu 1980. Če se bodo izboljšale zdravstvene razmere med zamorci, bo doseženo to število še prej.

× **Preseljevanje Nemcev iz Besarabije in Bukovine.** Kakor javljajo nemški listi, je prispela v Moskvo z letalom posebna nemška komisija, ki bo razpravljala o izselitvi Nemcev iz Besarabije in Bukovine, ki ju je zasedla Rusija. Po berlinskih vesteh bo izseljeno iz Besarabije v Nemčijo 80.000, iz Bukovine pa 35.000 Nemcev. Večina teh izseljencev bo nastanjena na novih domovih, ki so bili evakuirani od Poljakov v Poznanju.

× **Oton Strasser ujet v Parizu.** United Press poroča, da so Nemci pri zasedbi Pariza ujeli Otona Strasserja, enega izmed največjih nasprotnikov narodnega socializma, voditelja Črne fronte, ki ga nemška policija hoče, da je z angleškim denarjem pripravil atentat na Hitlerja v Münchenu. Oton Strasser spada med ustanovitelje nemške narodne socialistične stranke, a se je leta 1930 sprl s Hitlerjem in potem vodil opozicijo proti njemu. Za bivšega predsednika senata v Gdanskju, Rauschninga, ki je lani izdal v Parizu znano knjigo »Pogovori s Hitlerjem«, poroča isti vir, da se mu je pred zasedbo Pariza posrečilo pobežniti v London.

× **Najrazličnejši glasovi.** V Nemčiji živi zasebnik, ki zbira na gramofonske plošče vse mogoče glasove in zvoke na svetu. Je to vprašljivi inženjer Karl Stallechner, ki si je sam zgradil poseben avto, s katerim se vozi po svetu in zbira različne glasove. Njegova zbirka šteje že nad 6000 gramofonskih plošč in iz seznama je videti, kako obsežno in temeljito je bilo delo inženjerja na tem področju. Z njegovih plošč slišimo otožne zapornske popevke in arabsko glasbo, poslušano škrpanje in pokanje ledu, ko si utira skosen pot ledolomilec, čujemo prasketanje ploče in udarjanje strele ob nevihti, jok otrok raznih starosti, temno bučanje morja, tikatanje ur v urarski delavnici, jezno rjojenje divjih zveri v naravi in druge glasove. Stal-

lechner je nekoč po naročilu vrtislavskega vseučilišča snemal na plošče bitja srca. Sploh je napravil že mnogo podobnih posnetkov po naročilu raznih znanstvenih zavodov. Kako visoko cenijo njegovo delo tudi na najvišjih mestih Nemčije, izpričuje to, da mu je bilo za časa nemško-poljske vojne kot zasebniku dovoljeno, da se je s svojo aparaturo udeleževal bojev in snemal na plošče najrazličnejše glasove in zvoke na bojiščih. Ni orožja sodobne vojne, da ne bi bil njegov zvok posnet v Stallechnerjevi zbirki. Mnoga velika gledališča v Nemčiji se stalno obračajo nanj, da jim s svojimi ploščami pripomore do zaželenih slušnih učinkov. Samo gledališča v Breslavi uporabljajo nad 400 njegovih plošč.

× **Izraz za Nemčijo v raznih tujih jezikih.** Od septembra lani se pojavljajo izrazi Nemčija in Nemci dan za dnevom na naslovnih straneh listov vsega sveta. Zanimivo je, kako se glasita izraza Nemčija in Nemci v raznih jezikih. Japonci nazivajo Nemčijo Doitsu-koku. Prva dva zloga kažeta na deblo besede deutsch, koku pa pomeni v japonščini dežela. Kitajščina ima za nemščino izraz Dehkuo. Kuo pomeni v kitajščini dežela. Največkrat je pa nemščina izražena z izrazom, ki so ga poznali že stari Rimljani, če so govorili o deželi onstran Alp. Italijanščina je prevzela latinsko besedo Germania neizpremenjeno, pač pa rabi za Nemce izraz tedeschi. Tudi v grščino in rumunščino je bil sprejet naziv Germania. Angleščina ima za Nemčijo izraz Germany, Holandščina Deutschland, švedščina, danščina in norveščina pa Tyskland. V drugih jezikih se izvaja naziv Nemčija iz starogermanskega plemena Alemanov, ki je svoj čas od Mainza in Dunaja udrl preko srednega Rena v zdajšnje Alzaško. Tako pravijo Francozi Nemčiji Allemagne, Španci Allemania, Portugalci Alemanha, Turki pa Alemania. Jugosloveni rabijo izraz Nemčija, odnosno Nemačka (Nemška), Madžari Nemetország (orsag je dežela, Nemet pa kaže na deblo nemški). Rusi in Bolgari imajo za Nemčijo izraz Germanija. V finščini se imenuje Nemčija Saksa, v estonščini je pa nastal iz tega izraz Saksamaa ali doslovno Saška dežela. Nemčijo torej imenujejo po nemških Saksih. Naj na koncu pripomnimo, da se je včasih v nekaterih slovenskih krajih imenovala Nemčija Prajzovsko (po Prusih).

× **Kako dolgi so bliski.** Strele dosežejo povprečno dolžino enega do dveh kilometrov. Bliski, ki se sprožijo med oblaki, so dolgi dva do tri kilometre, vendar so tu in tam opazovali že dosti daljše bliske. Lansko leto je opazovalnica v Potsdamu zabeležila blisk, ki je bil dolg najmanj sedem do osem kilometrov.

× **Dragocen ovratni okrasak na Salomonskih otokih.** Najdragocenejši ljubezenski dar, ki ga moški lahko da kakšni ženski na Salomonskih otokih v Južnem Tihem morju, je ovratni okras, ki ga je sam izdelal. Ta okras je nekaj posebnega. Sestoji namreč iz osmih vrst nog posebnih vrste hroščev, a vendar ne tehta več kakor en gram. Tisoče hroščev je treba ujeti, da se izdela en sam takšen okras. Po barvi je ta okras zelen, a iz tega zelenja žarijo proti luči svetli, rdeči in zlati odsevi. Hrošč, ki daje svoje noge za takšno dragocenost, ne daje prav za prav celih nog, temveč samo določen člen vsake noge, ki ni daljši od treh milimetrov. Te majhne delčke nanizajo na zelo tanko vlakno neke rastline. Otočan s Salomonskih otokov mora biti pošteno zaljubljen, da se spravi na tako delo.

× **Glava mu ne prestando rase.** V Sarajevu biva bivši ruski brigadni general Vladimir Markov, kateremu glava zadnjih deset let ne prestando rase. Pred desetimi leti je imel glavo z obsegom 53 cm, zdaj ima ta že 80 cm. General je bil pri neki eksploziji ranjen v glavo. Kmalu je opazil, da v glavi nekaj ni v redu, ker mu je začela nenavadno rasti, tako da je danes še enkrat večja od povprečne človeške glave. Mož ne more več na ulico, ker izgublja ravnotežje v hoji. Kadar sedi, mora biti vedno naslonjen. Ko so ljudje razrobili, da je prodal svojo glavo po smrti za 50.000 din v znanstvene svrhe, je to novinarjem odločno zanikal.

× **Mnoge živali so zelo natančne, kar se tiče čistoče.** Nekatero živali kažejo čudovit smisel za čistočo. To kažejo zlasti pri nranj, ki se jim zdi nečista ali pa zdravju škodljiva. Tako pripoveduje raziskovalec Pucheran, da se Hotentoti ne dotaknejo hrane, ki je neke vrste opica noče jesti. Dobro namreč vedo, da je gotovo škodljiva, če je še opica ne mara. Ta raziskovalec pravi med drugim: Kadar so domačini hoteli zastropiti takšne opice, ker so jim delale škodo, se jim je to le redkokdaj posrečilo. Tudi arabski hrt je zelo natančen. Ne je ali pije iz posode, če ni čista. Tako je natančen, da mleka, ki bi vanj kdo samo roko pomočil, noče piti. Nekateri konji so tako občutljivi, da se hrane, ki jo je druga žival sam povohala, ne marajo. Paragvajski jelen ne pokusi kruha, če ga je kdo že prej ugriznil. Znano je, da osel, tako zaničevana žival, zelo pazi na čistočo. Umazane vode ne pije. Voda je lahko slana ali grenka, toda čista mora biti. Celo kadar je hudo žejen, ne pije vode, ki so jo druge živali skalile.

× **Najdenka je postala milijonarka.** Pred dvanajstimi leti je potrkal neki mož brez otroka na vrata napoliškega samostana in prosil, da bi mu izročili kakšnega najdenčka, in samostanska najdenišnica je izročila prosilcu lepo, črnooko deklico, ki jo je ves srečen odnesel domov. Tini, kakor se je imenovala deklica, se je godilo pod varstvom rednika in njegove žene prav dobro. Mislila je vedno, da so njeni redniki njeni pravi starši, dokler se ni zgodilo nekaj, kar je danes štirinajstletno dekle in oba rednika veljala že mnogo solz. V Napoliju je namreč neki bogat meščan, ki je pred kratkim umrl, dekletu, ki živi ta čas s svojima rednikoma v Trstu, v svoji oporoki zapustil milijonsko vsoto in poskrbel, da jo bodo vzgajali v prvovredni napoliški šoli. Ta bogatin je bil kakor kaže, njen pravi oče, ki se je ob svoji smrtni uri spomnil, da ima dolžnosti do svojega otroka. Šele tako je Tina tudi zvedela, da njena rednika nista bila njena prava roditelja.

× **Najmanjša riba.** Najmanjša riba, ki jo poznamo, je neke vrste morska mrena. Ta ribica je znana s filipinskega otoka Luzona, kjer živi v gorskem jezeru. Dolga je komaj dober centimeter, ko dorase. Samice so dolge 12 do 14 milimetrov, samci so pa še manjši. Tropi teh ribic delajo vtisk, kakor da so šele nedavno izležene ribice, kakršne vidimo ob bregovih naših rek. Teh ribic je v jezeru na milijone. Ribiči jih pridno love, ker so zelo okusne. Kolikor jih ne gre v promet svežih, jih posuše in razpošiljajo po Filipinskih otokih. Nedavno so našli podobno ribico v morju. Ta je baje še manjša od ribice, živeče na filipinskem otoku Luzonu. Proti tej najmanjši ribici na svetu je pravi orjak največja znana riba, morski pes, ki doseže dolžino 16 m.

DRUG DRUGEGA STA OKRADLA

Boltežar in Gašper sta se sovražila, ker je Boltežar Gašperju ukradel uro, ta pa Boltežarju kozo. To dejanje sta drug drugemu neprestano očitala.

Nekoč sta se srečala in Gašper je podražil Boltežarja: »Hej, koliko je ura?«

»Ne vem,« mu je odvrnil hitro Boltežar. »Menim pa, da bo skoro čas, da ženeš kozo na pašo!«

SODNI EKSEKUTOR

Jaka: »Danes je bil pri nas sodni eksekutor in se je obnašal kakor otrok.«

Miha: »Kako to?«

Jaka: »Kar je videl, je hotel imeti.«

RAZUMLJIVO JE

Trgovec: »Čudno je, gospod ravnatelj, da ste tako dobro poučeni o cenah perutne na kmetih.«

Ravnatelj: »To ni nič čudnega, saj se vozim z avtomobilom.«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

RADIO

Liubliana

od 4. do 11. avgusta

Nedelja, 4. avgusta: 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Dvospevi (Marija Tuttova in Drago Burger, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Čajkovski: Uvertura 1812 (plošče). — 9.30: Prenos cerkvenih slovesnosti iz stolne cerkve sv. Nikolaja (10 letnica skofovanja dr. G. Rožmana). — 11: Obisk pri Francu Schubertu (plošče). — 11.45: Akademski pevski kvintet. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Jožek in Ježek, vmes radijski orkester. — 16.30: Ubranost duha in telesa v mladini ZFO (dr. Franc Blatnik). — 17: Gospodarska in tržna poročila. — 17.30: Koncert radijskega orkestra, vmes bo pel Drago Žagar (pri klavirju prof. Lipovšek). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Prvo srbsko vojno posojilo in davek za oboroževanje leta 1804. (prof. Ristič). — 19.40: Objave. — 20: Za kratek čas (plošče). — 20.30: Šrnel »Stirje fantje«, vmes bo pel Mirko Premelč. — 21.30: Balalajke igrajo (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, 5. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Pisan drobiž (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Sužnja Hanibala Licića in glasbeno-dramska igra v Pagu (Anton Dobronič). — 19.40: Objave. — 20: Izseljski kotiček (Milko Pirih). — 20.10: Ljudsko zdravje v Sloveniji in jetika (dr. Ivo Pirc). — 20.30: Komorni trio: Francka Ornikova, prof. Čenda Šedlbauer in prof. Marjan Lipovšek. — 21.15: Za oddih (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Torek, 6. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plesni zvoki (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Naše planine v bajki, v pripovedkah in pesmih — recitacije in petje (inž. Salih Omanović). — 19.40: Objave. — 20: Gospodarski pregled (Drago Potočnik). — 20.10: Voditelj in masa (prof. Emil Hrovat). — 20.30: Radijski orkester, vmes bo pel narodne pesmi Tone Petrovič. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Šramli in citre (plošče).

Sreda, 7. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Orkestralni reproduciran koncert (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Same okroglo, same vesele (plošče). — 14: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: Slovenski literarni zemljevid VIII. (prof. Vodnik). — 18.45: Pesmice iz operete »Pri naši kočici« (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Civilna mobilizacija vasi (St. Stamenković). — 19.40: Objave. — 20.10: Tunis (Viktor Pirnat). — 20.30: Samospevi (Ksenija Kušejeva, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 21.15: Citraški trio »Vesna«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert za klarinet solo (Franc Urbanc, pri klavirju Marjan Lipovšek).

Četrtek, 8. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Godalni kvintet Squire (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Ideje Stjepana Radića o sedanjosti (Krešimir Dovčič). — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave. — 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 20.30: Kmečki trio. — 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Petek, 9. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz slovenskih krajev (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.10: Turistični pregled. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. — 19.40: Objave. — 22: Za planince. — 20.10: Ženska ura: Preskrba s hrano (Helena Kehlarjeva). — 20.30: Radijski orkester, vmes bo pela samospeve Franja Senegačnikova (pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kitaro bo igral Stanko Prek. — **Sobota, 10. avgusta:** 7: Jutrnji pozdrav. —

7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošča za ploščo. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošča za ploščo. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Mileva Boltar-Ukmarjeva). — 17.30: Otroški svet (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Predavanje štaba pokrajinske zračne obrambe. — 20: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Za smeh in krajši čas! Pisana vrsta prizorov, ki jih bodo izvajali člani radijske igralske družine. Vmes nekaj plošč. — 22: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Rusija je največja pridelovalka sladkorja na svetu

V Moskvi je bila te dni odprta velika razstava. En razstavljeni paviljon je zavzemala sladkorna pesa. Leta 1913. je imela Rusija s sladkorno peso zasejano samo 648.000 hektarov zemljišča, v začetku lanskega leta pa že 1.200.000 hektarov. Sladkorja pa je pridelala Sovjetska Rusija lani 26.000.000 metrskih stotov in stopila tako na prvo mesto med vsemi državami sveta s svojim sladkornim pridelkom.

Paviljon, v katerem je razstavljena sladkorna pesa, nudi pregledno sliko o umnem obdelovanju pesnega polja. Rusko gospodarstvo sladkorne pese ima na razpolago 63.000 traktorjev in sejalnih strojev in 45.000 strojev za pospravljanje sladkorne pese. Lani so

porabili za pognojitev pesnega polja 800.000 ton umetnega gnojila. Letina je vsako leto večja. Na Ukrajini pridelajo na en hektar 500 metrskih stotov sladkorne pese. V Moskvi razstavlja 100 kolektivnih (skupnih) gospodarstev, ki so dosegla pridelok 1.200 metrskih stotov na en hektar. V kirgiški republiki, kjer je pridobivanje sladkorne pese šele v razvoju, se pridelala približno 300 metrskih stotov na hektar.

Rusi so vzgojili novo vrsto sladkorne pese, ki ima 18,6 odstotka sladkorja, to je 3,4 odstotka več kakor običajne vrste. Iz sladkorne pese, pridelane na enem hektaru, pridelajo približno 45,2 metrska stota.

Kakšne zaloge oblačil so imeli nekateri znameniti ljudje

Rusk carica Katarina I. ni nosila nobene obleke dalje kakor pol dneva in nobene obleke ni oblekla več kakor enkrat. Načelno čudnega, da so po njeni smrti našli v več sto velikanskih omarah nad 30.000 čisto novih oblek, izmed katerih so bile nekatere vredne celo premoženje.

Sorodnica cara Petra III. kneginja Elisabeta je prav tako imela velikansko število oblek. Po njeni smrti so našli nad 15.000 oblek izmed katerih pa večine sploh ni nikdar oblekla, temveč so ji samo ležale v omarah. V dveh velikanskih skrinjah so našli nad 10 tisoč parov nogavic, po omarah pa še 4000 parov čevljev in copat, 17 sob je imela velika kneginja natrpanih z omarami, skrinjami in zaboji, polnimi samih oblačil.

Neki madžarski piemči iz preteklega stoletja je porabil vsako leto več sto tisoč zlatih kron, da se je oblačil čim razkošneje. Gumbi na njegovih oblekah so bili iz dragocenih kamnov. Namesto gumbov za manšete je imel majhne ure. V svojem gradu je zmerom nosil steklene čevlje, tako da je vsakdo mogel videti, da nosi pod njimi zlate ali srebrne čevlje.

Posebne vrste čudak je bil tudi varšavski bankir Gratz, ki je imel nekaj svojih oblek napravljanih iz vseh mogočih ostankov zgodovinskih oblek. Imel je obleko, ki je bila napravljena iz Napoleonovega plašča, srajco iz ruske zastave, ki so jo nosili ruski vojaki v bitki leta 1812, ovratno ruto lorda Palmerstona, posteljno odejo znanega nemškega vojskovodje Moltkeja in še razne druge oblačilne kose znamenitih osebnosti. Seveda je za vse to porabil velikanske vsote denarja.

Ko so po smrti slovite pevke Henriete Sonntagove prodajali na dražbi njene obleke, so našli 2200 pariških damskih čevljev, 4000 ovratnih rut, nad 200 svilenih plaščev in nad 24.000 kosov raznega spodnega perila.

Ko je avgusta leta 1926 umrl slavni ameriški filmski igralec Rodolfo Valentino, so prodajali na dražbi, ki so se je seveda udeležile ženske v velikanskem številu, njegova oblačila. Prodano je bilo nad 4000 kravat, nad

1000 srajc, okoli 700 oblek in na tucate plaščev. Večino kravat so igralcu poklonile njegove oboževalke in so bile nekatere kravate vredne nad 10.000 dinarjev.

V zapuščini slavnega skladatelja Chopina so našli nad 400 rokavic. Bile so to najdražje in najfinejše rokavice tedanjega časa. Prav gotovo bi predstavljale velikansko vrednost, ako ne bi imele vse od kraja popokanih šivov. Znano je, da je bil Chopin v nekih ozirih velik čudak in krožijo o njem številne zgodbe. Chopin je med drugim zelo skrbno pazil na svojo zunanost. Najboljše blago, naj finejše perilo in najdražji čevlji so mu bili komaj dovolj dobri. Vsake rokavice pa si je nataknil samo enkrat. Odkod torej toliko rokavic s popokanimi šivi? Malokdo od Chopinovih sodobnikov je vedel, da uporablja veliki umetnik rokavice za to, da nad njimi stresa svojo jezo in razburjenje. Kadar je bil Chopin slabe volje ali razburjen, zlasti pred kakšnim nastopom, je vzel v roke par rokavic in jih pričel počasi natikati na roke. Znano je, da so usnjate rokavice silno ozke, tako da se tesno oprimejo roke. Preden jih je dobro zvlekel na roke, je poteklo četrt ure. Ko so bile rokavice na rokah, je začel Chopin počasi širiti in napanjati prste na roki. Kakor vsi igralci na klavir, je imel tudi Chopin izredno močno in gibčno roko, čeprav je bila nežna in majhna kakor ženska roka. Chopin je toliko časa raztezal in napanjal prste, da je počil prvi šiv. To je nadaljeval tako dolgo, da so popokali prav vsi šivi na rokavicah. Trajalo je to navadno celo uro, potem pa je bil Chopin spet miren, ljubezniv in očarljiv gospod, kakršnega je pariško občinstvo ljubilo in oboževalo.

OTROŠKA

Jožek (staremu očetu): »Povej mi, kdaj si postal stari očka.«

Stari oče: »Ko si prišel ti na svet, Jožek.«

Jožek: »Če bi torej jaz ne bil prišel na svet, bi ti ne postal stari očka?«

Stari oče: »Ne, Jožek!«

Jožek: »Kaj mi daš za to?«

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

MODRIJAN IN NOREC

Eden izmed učencev slavnega zdravnika za duševne bolezni Esquirola je vprašal nekoč mojstra, kje se konča razum in kje se začne blaznost. Na mesto odgovora je Esquirol povabil svojega učenca z dvema gospodoma na obed. En gospod je bil miren in se je lepo vedel, drugi pa je bil klepetavec. Po obedu, ko sta gosta šla, je rekel Esquirol svojemu učencu:

»Pravkar ste obedovali z modrijanom in norcem. Kateri je bil norec in kateri modrijan?«

»Odgovor na to vprašanje ni težak,« je odgovoril učenec. »Po mojem mnenju je bil mirni gost modrijan, klepetavega bi pa morali vtakniti v blaznico.«

»Motite se,« je menil Esquirol. »Vaš modrijan misli, da je sam Bog in se vede tako, kakor se po njegovem mnenju spodobi za Boga. Prišel je iz umobolnice. Oni drugi, ki ga smatrate za norca, je Honore de Balzac, naš slavni pisatelj.«

NI GA ZMERJAL

Miha: »Kaj te je Gašper res zmerjal z oslom?«

Jože: »Ne, dejal je le, da smatra osla za zelo pametno žival, če pogleda mene...«

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglosov s šiframi ostanejo strogo tajni.

KOZOLEC, DOBRO OHRANJEN,
s šestimi okni (štanti) ugodno naprodaj.
Vprašajte na občinski urad v Sevnici.

VSAK ČLOVEK IMA SVOJO USODO IN SVOJO BODOČNOST

v svojih rokah in svojih dejanjih. Zato ne obupajte in se ne žalostite, ampak zahtevajte nemudno strokovno izdelano analizo svojega značaja in spoznali boste vse svoje pogoje, zaradi katerih ne dosežete smotra, po katerem hrepenite, in svoje vrline, po katerih lahko pridete do sreče in uspeha. Pošljite še danes svoje rojstne podatke, natančen naslov in 20 din za dopisovanje na Astro-psihiografološki biro, Maribor, Kneza Koclja ulica 24. Čudili se boste uspehu.

AKO POTREBUJETE POSOJILO,

ne odlagajte, temveč se zglasite čim prej pri zastopništvu za hranilna posojila »Moj dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 64, vrata 7. Za odgovor 3 din v znamkah.

ŠIVALNI STROJ, KOLO ALI OTROŠKI VOZIČEK

najbolje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini J. Uršič, Celje, Narodni dom.

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
& plameno garancije

Din 49.50

št. 62.301 ista s
svetlejšimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
vam ga pošlje za
stoj in poštne
prosto

H. Suttner

Ljubljana 6
časna, protokolirana
tovarna ur v švic.

Dopisi

ZALEC (Smrtna kosa). Po kratkem trpljenju je te dni umrla ga. Adela Kvedrova, soproga trgovca g. Kvedra. Pokojna je bila odločno narodna žena, vzorna soproga in svojima dvema hčerkama in dvema sinovoma skrbna mati. Bodi ji ohranjen lep spomin! Svojem naše iskreno sožalje!

ZAGORJE (Smrtna kosa). Te dni je v 69. letu starosti preminil g. Martin Fink, rudniški nameščenelec iz Novega mesta. V Zagorju je nepretrgano služboval od l. 1898. vse do svoje upokojitve l. 1932. V službi je bil vedno vreden. Kot delovodja je bil med podrejenimi zelo priljubljen. V Zagorju se je l. 1900. poročil in je imel z go. Pavlo v vzajemnem zakonu pet hčerk in sina, ki je Bato, poslovodja v Murski Soboti. Ugledni družini naše iskreno sožalje, rajnkemu pa blag spomin!

ZABNICA PRI ŠKOFJI LOKI. Gasilska četa v Zabnici je zaradi slabega vremena preložila tombolo, ki bi se bila morala izvršiti v nedeljo 28. julija, na nedeljo 4. avgusta. Glavni dobitki so: dve moški kolesi, dve ženski kolesi, stenska ura, kuhinjska oprema, štiri vreče moke in še 200 drugih lepih dobitkov. Pridite, ne bo vam žal!

MED ŽIDI

Abraham pride mimo Izakove trgovine. Izak stoji med vrati in Abraham vpraša: »Kako je kaj s kupčijo?«

Izak položi prst na usta: »Pst, pst!«

Abraham se začudi: »Zakaj?«

Izak: »Pst, bolj tiho, kupčija spi!«

NOV REDILNI PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški pravi izborni, obstojno in zdrav domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—

6 din, po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. Mnogo zahvalnih pisem. Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdrav domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

V LJUBLJANI OBISČITE

JAVNO KUHINJO DELAVSKE ZBORNICE

MIKLOŠIČEVA CESTA 22

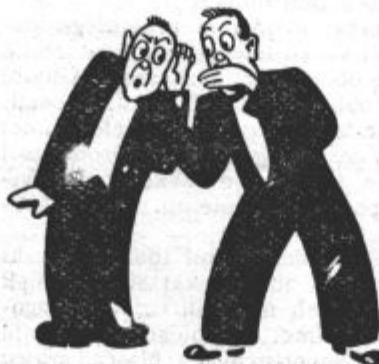
ki vam nudi za mal denar dobro in tečno domačo hrano.

Izbira po jedilnem listu

Kosilo od 4.— do 11.— din, večerja od 4.— do 7.— din. Abonenti dnevno din 2.— ceneje. Kuhinja je odprta od 1/2 12. do 1/2 3. popoldne in od 6. do 8. ure zvečer.

Za vse žene in dekleta!

Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10.— zbirko preizkušenih receptov. ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhaite po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuho zadovoljna. — Nakažite din 10.— na račun Pošt. hranilnice št. 14.259, ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov, in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most 7

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljén: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Pjotr-Rasputin**
Ravljén: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—

Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5